

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Thomae Młodzianowski, Polonie, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Metaphysica, Logica, Octo Libris Physicorum, Generatione, Corruptione
Et Anima

Młodzianowski, Tomasz
Moguntiae Et Dantisci, 1682

Difficultas II. Solvuntur Objectiones.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95667](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95667)

substantia Panis, ut communis fidelium sensus probat: sub indivisibilibus autem illis, fuit substantia panis. Et si per Vasq. Angelus implens sphaeram locabilitatis, est etiam in indivisibilibus terminativis spatii, aliàs praesentia illius esset interrupta, cur non & Christus erit etiam sub indivisibilibus hostiae.

DICENDUM est secundò. *Terminos quantitatis explicari debere per connotata*, scilicet quòd quantum, in quantum concipitur habere longitudinem, praescindendo à latitudine & profunditate, vocetur Linea. Idem, in quantum concipitur habere etiam latitudinem, vocatur superficies, & idem quantum dum concipitur per modum indivisibilis, vocatur punctum.

Ut autem hoc ipsum concipere possit intellectus habet fundamentum. Cum enim longitudo non sit determinata ad latitudinem, & profunditatem, tantum potest longitudinem concipere sine latitudine & profunditate, & tunc quantum habet rationem lineae. Item quantum habens jam longitudinem & latitudinem, cum non sit determinatum ad habendum tantum profunditatem, concepta quantitas longa & lata sine profunditate, erit superficies. Denique cum quantum neque latitudinem, neque longitudinem, neque profunditatem determinatas, exigat, quantum sine his omnibus conceptum, dicet rationem puncti. Quando autem dico non esse quantum determinatum ad certam magnitudinem, loquor de terminatione sub sensum cadente, & in linea excedentiā; nam in nostris principiis de veneri tandem est ad minimum in linea deficientiā, quo diviso, ulterius non consistat quantitas.

RESPONDET rationibus hinc tactis Maurus qu. 41. Quod ablatis indivisibilibus & maneret palmus terminatus, maneret enim palmus de cuius ratione est esse terminatum, & remaneret interminatus, quia careret termino, de cuius ratione est indivisibilitas, maneretq; terminatus fundamentaliter non formaliter.

CONTRA. Non repugnat nullo superaddito distincto termino, manere palmum dicentem negationem ulterioris extensionis ultra se, quod solum sufficit, si ponatur ad rationem termini; unde nego de ratione termini, esse indivisibilitatem. Quaero ulterius, in quo stet, quòd tantum fundamentaliter dicatur ille palmus terminatus: si enim dicatur, idèò fundamentaliter tantum terminatur, quia dicit negationem ulterioris extensionis, quaerere restat: cur hoc ipsum, quod tu dicis fundamentaliter terminatum, non sit sufficiens ad salvandam rationem formaliter terminati, ut quid ergò superaddenda alia entitas? rediretq; argumentum quod in simili urgebatur de relatione superaddita. Addi etiam aliquid potest ex concessis à Mauro, quòd indivisibile additum divisibili, non facit majus, quomodo ergò indivisibile multiplicatum pot-

est facere tam magnam superficiem, in qua indubiè est majus & minus. Reliquas rationes, vide in notatis infra.

DIFFICULTAS II.

Solvuntur Objectiones.

OBJICITUR primò. Posito, quòd termini stent in negatione solius talis vel talis extensionis, termini quantitatis erunt quid negativum, quòd videtur esse contra communem apprehensionem.

RESPONDETUR. Sufficit ut ratione Recti, termini quantitatis, sint quid positivum.

OBJICITUR secundò. Superficies datur nemine cogitante, si autem distingueretur per formalitatem connotativam, non daretur nemine cogitante.

RESPONDETUR. Animalitas Petri à rationalitate Petri distinguuntur, ratione connotatorum, & tamen nemine cogitante Petrus est animal.

INSTABIS. Ex vi responsionis sequitur, quòd nec per formalitatem connotativam distingui possit terminus, superficies, linea, idq; idèò quia nullum datur fundamentum concipiendi hanc distinctionem, cum non detur extensum, quòd neque sit longum, neque profundum.

RESPONDETUR. Sicut non datur animal quòd neque sit rationale neque irrationale, & tamen habet intellectus fundamentum concipiendi animal, ut sic, ita & in praesenti, neque tamen tunc concipietur eas rationis, secundum ea quae aliàs dicta sunt de praecisionibus objectivis.

OBJICITUR tertio. Loquuntur Mathematici de lineis, superficiibus, punctis quasi dentur.

RESPONDETUR. Loquuntur quidam de illis quasi dentur, sed non tanquam de distinctis realiter, neque enim illorum est distinctiones examinare, solas enim sectantur imaginationes.

OBJICIT quartò, quidam ex Mauro. Saltem in tempore non potest negari, quòd detur instans seu Nunc indivisibile: quia non daretur ullum praesens condistinctum à praeterito & futuro. Unde ulterius tempus ipsum non existeret. Probat secundam Sequelam. Quia illud compositum non existit, de cuius nulla parte verum est dicere quòd existat, sed si non daretur instans, de nulla parte temporis verum esset dicere quòd existat, non enim de praeterita, hæc enim praeteriit, non de futura, quia nondum est. Praesens etiam non est distinctum per se à partibus praeteritis & futuris, ergò tempus non existit.

RESPONDETUR. Id verum esse de tempore, quòd est anima seu Mathematicè sumpto, non de tempore physicè sumpto, ut dictum supra. Rursus cum instans post instans non detur, & cum ex instantibus non possit componi per arguentem

guentem tempus, si ipsæ partes successivæ temporis quæ sunt tempus non existunt unquam, parum refert ut dicatur existere tempus, quod existat instans, quod nec est tempus nec potest illud per se componere, sed tantum intercipitur in illo. In nostris principiis in tempore physice sumpto, existunt simul plura minima, quæ sunt ratione velocitatis motus cælorum, qui ipse motus, est tempus, licet hæc velocitas, sit resolvibilis in minimum motus jam præexplicatum.

INSTAT idem. Implicat incipere aliquid sine primo, desinere sine ultimo, sed nisi daretur instans initiativum & terminativum, daretur incipere sine primo, desinere sine ultimo, quia inciperet in parte in infinitum divisibili, in qua non est primum & ultimum. Ergo in duratione dantur instantia.

RESPONDETUR. Potest aliquid incipere sine primo, desinere ultimo, si ipsum sit definitivè prius & posterius. Tale autem est tempus, hocq; ipso quia tempus est definitivè prius & posterius, cum primum non sit prius & posterius, & cum ultimum non sit posterius, & prius, ideo primum tantum & ultimum tantum, non possunt componere prius & posterius, adeoq; nec possunt componere tempus. Deinde posset hoc salvari, negatis instantibus & admissis minimis physicis. Sed admissis etiam indivisibilibus, non fit satis difficultati, quia quod definitivè est divisibile, non apparet qui incipiat per indivisibile, sicut existentia albi, non incipit per esse nigri. Quod autem adfertur de creatione Angeli, productione gratiæ jam est supra solutum.

OBJICIT quinto Idem Auctoritates.

PRIMA est August. 11. Confess. cap. 15. Præsens nullum habet spatium.

SECUNDA Auctoritas Arist: qui non raro habet idem.

RESPONDETUR. Utrumq; loqui de nunc Mathematico: vel quod Præsens, nullum habeat spatium, quod divisum, adhuc sit spatium, si scilicet sit minimum spatii.

TERTIA auctoritas est Mathematicorum, apud quos nihil frequentius quam superficies, linea, punctum, & si hæc sunt impossibilia, Mathematica habet pro objecto chimæras, nec esset Mathematica Scientia realis, consideraret enim secundas intentiones, sicut Logica.

RESPONDETUR. Quod Mathematica sit scientia, non abstrahens ab imaginabili, consequenter non erit necesse hæc dari nisi imaginabilia, & ex suppositione, per quas semper Mathematica procedit, erit tamen scientia realis, quia non attendit ad ipsas imaginationes adeoq; intentiones ut Logica; sed objecta illarum, quæ possunt non esse realia. Sicut Metaphysica attendendo ad Universale, non attendendo autem ad intentiones, sed ad objectum, est Scientia realis; licet ipsum Universale, non sit quid reale ponibile in se à parte rei.

INSTAT idem. Duo plana tangunt se in sola superficie extrema; non verò in profunditate, alioquin penetrarent se secundum profunditatem. Atqui tam quod tangit, ab eo quod non tangit, tam id quod tangitur, ab eo quod non tangitur, distingui realiter necesse est. Idemq; ostenditur in cylindro, sphaera &c. tangentibus planum.

RESPONDETUR. Per nos nec ipsæ superficies se penetrant, & si se penetrarent etiam profunditates se penetrarent; sed quidquid sit de hoc, concedo quod duo plana secundum superficies solas se tangant, id est sint sibi immediata. Concedo quod tangens ab eo quod non tangit sit distinctum realiter, ut antea dictum quoad entitatem, sed nego quod sit distinctum quoad esse formaliter superficiei præcisè. Idem dicendum est de illuminatione superficiei, cum non illuminetur profunditas.

Recentiorum Argumenta pro distinctione indivisibilium entitativorum & terminativorum.

OBJICIT primo Maurus Quest. 41. Ita expressè docet Aristoteles, quod in magnitudine dentur puncta, lineæ ac superficies indivisibiles, in tempore instantia partibus carentia, ut mirum sit, dubitari de mente Aristotelis.

RESPONDETUR. Aliud est querere, an posuerit Aristoteles lineas & superficies indivisibiles in magnitudine, aliud an distinctas; prior propositio est vera, posterior falsa, ipsa enim quantitas divisibilis, in quantum concipitur extensio, vel gerit vicem extensi in latum, & in longum, non in profundum, erit superficies, sed nego quod superaddita sit, sicut ipsa entitas Petri, in quantum est principium actuum sensandi est animalitas, neq; tamen est necesse animalitatem esse superadditam.

INSTAT idem ex Auctoritatibus.

PRIMA est. Ex 6. Physic. ubi postquam Text. 1. ad 24. demonstrasset continuum non constare ex indivisibilibus, concludit: *Manifestum ergo est quod nullum continuorum est impartibile*, ac subjungit immediatè, *Necesse est autem ipsum Nunc, quod non per alterum, sed per se & primo dicitur, indivisibile esse, & in omni tempore tale in esse.*

RESPONDETUR. Concedo quod Nunc sit indivisibile, concedo quod quoad officium & æquivalentiam istud Nunc, in sit tempori, sed Nego inesse tanquam aliquid superadditum. Vel loquitur Aristoteles de tempore prout est in anima, & in illo ponit Nunc, non autem de tempore physice sumpto, ut dictum supra.

SECUNDA AUCTORITAS. Quia ibidem tex. 29. concludit: *Quod igitur sit aliquid in tempore indivisibile, quod dicimus esse ipsum Nunc, manifestum est ex iis quæ dicta sunt.*

RESPONDETUR. Etiam hinc Aristotelem, non loqui de Nunc superaddito realiter, vel

loquitur de tempore secundum quod est in anima, in quo indubie datur Nunc, Verificativum extrinsecum alicujus instantis intrinseci; non autem loquitur de tempore Physice sumpto, quod est mensura motus secundum prius & posterius, in eo enim quod definitivè est prius & posterius, non datur Nunc. Nunc enim indivisibile est, prius autem & posterius divisibilia sunt.

TERTIA Auctoritas est S. August. in lib. Confess. pluribus locis, cap. 15. *Præsens nullum habet spatium.* Cap. 21. *An metimur tempus in præsentibus?* Cap. 26. *Non metior præsens, quia nullo spatio tenditur.* Cap. 28. *Quis negat præsens tempus cavere spatio, quia in puncto præterit.*

RESPONDETUR. Has omnes Auctoritates non plus velle, quam, quod Nunc & præsens sint quid indivisibile, sed negatur dicere Augustinum, esse id Nunc, superadditum ipsi temporis fluenti, & ipsi prius & posterius inclusio essentialiter in tempore. Vel certè loquitur August. de tempore prout est in anima, non autem de tempore Physicè spectato.

OBJICIT secundo idem. Omne finitum ex utraque parte habet primum principium, & ultimum finem, sed continuum est finitum ex utraque parte, ergo habet primum & ultimum, sed primum & ultimum sunt indivisibilia, hoc ipso enim si essent divisibilia, haberent aliud principium & aliud finem.

RESPONDETUR. Imprimis in principio tenentium partes proportionales, dici potest, omne finitum sed divisibile, debere etiam habere primum in ratione divisibilis & ultimum, sed non absolute primum, non nisi autem absolute primum, est indivisibile. Alii dicerent esse illic primum æquivalenter & quoad officium, non autem primum formaliter. In nostris autem principiis dici potest, ipsum Minimum totum, esse primum, & Minimum totum, esse ultimum, non erunt tamen indivisibilia ob dicta alia.

OBJICIT tertio idem. Quia omne finitum finitur extremitate, in qua possit tangere aliud finitum, vel cum illo continuari, sed extremitates quibus duo finita se tangunt, sunt penitus indivisibiles, quando enim unus palmus tangit aliud palmum, tangunt se in extremitatibus seu superficiebus, secundum verò profunditatem non se tangunt, sed id in quo se tangunt, debet contradistingui ab eo, in quo se non tangunt. Ergo superficies distinguitur à profunditate, atque adeo est indivisibilis.

RESPONDETUR. Quod attinet ad hanc propositionem. Illi palmi non se tangunt secundum profunditatem, hoc est non insinuant se sibi illæ tangentes superficies, Concedo propositionem: Non se tangunt secundum profunditatem, hoc est huic corpori tangenti trinè dimensum, adeoque dicenti profunditatem, non competit esse profundum, Nego. Si enim tangens, est

trinè dimensum, dicit profunditatem, non erit ergo indivisibile quid in profundum, quod tamen intendit objectio. Suppono autem ex dictis quod per nos eadem quantitas in quantum habet rationem averſæ, sit profundum, in quantum habet rationem converſæ, sit superficies: Sicut idè diverso respectu est acclivè & declivè.

INSTAT primò. Quando unus palmus tangit aliud palmum est aliqua longitudo ac latitudo condistincta à profunditate, ergo illud quod tangit, est indivisibile.

RESPONDETUR. Ex dictis negando Antecedens. Palmus enim ille est corpus trinè dimensum, adeoque habens profundum, nec tamen illud corpus, dicens profundum, penetratur, quia ille tactus, non est per insinuationem aliquam, adeoque intreatatem, quæ arguit penetrationem, sed tangit per hoc, quod inter illud corpus dicens profundum, & inter aliud corpus dicens item profundum, nihil mediet.

INSTAT secundo. Non sufficit ad contactum in superficie, quod inter duo corpora nihil mediet: sed requiritur ut detur aliquid in quo se tangant, contradistinctum ab eo, in quo se non tangunt: hoc autem, est indivisibile.

RESPONDETUR. Nullum argumentum adferri, quod ad contactum requiratur aliquid medium inter tangens & tactum quantum.

ADDO. Distinguendas esse has in præsentibus propositiones: Ly secundum profundum sit tactus; Ly quod habet profundum tangitur. Ex prima sequitur penetratio; ex secunda non sequitur, sed etiam simul excluditur ratio indivisibilis in profundum, quam adstruere arguens intendit.

INSTAT potest tertio. Posito quod tactus iste consistat in hoc, quia inter hoc & illud quanta, nihil intermediat; vel intermediare potest: quæto vel intermediat superficies inter illud profundum vel non intermediat? Si non intermediat, ergo nec hoc est profundum, nec illud superficies; Si intermediat, ergo hoc ipsum tangit, hoc autem non dicit profundum, quia tactivum, non est profundum: Si non est profundum, ergo habet indivisibilitatem in profundum.

RESPONDETUR. Pone annihilari à Deo omnia illa puncta statutiva longitudinis & latitudinis sine profunditate, quomodo illa substrata quæ erant terminata se tangunt? & quod oppositi in præsentibus dicerent, idem nos dicemus. Quæro item quomodo ipsa substrata tangent illam superficiem suam? Suam inquam & non alterius palmi. Quod si dicas in nullo tangere, sed solum esse immediata, quia tactus fit per extrema, illa autem substrata independentem ab illis superficiebus non habent extrema; id immeritò dicitur, nam etiam inter illa substrata superficiebus & inter superficies nihil intercipitur, vel intercipi potest, habentque rationem duorum, quid

ergo

ergo illis deest ne se tangant? tunc quæro quomodo se tangant: immo quæro: quomodo illud substratum tangat suam superficiem?

Directè ad instantiam dico, quòd inter profundum intermediat superficies sed non quomodocunque, sed corporis trinè dimensi: si est superficies corporis trinè dimensi, adhuc non erit exclusio profundi, consequenter nec invehetur indivisibilitas: unde ut dicebam supra tactivum quidem est profundum, adeoque non est indivisibile, sed non est tactivum secundum profundum, ut ita penetratio excludatur.

Objicit quartò idem. Columna tangit planum secundum longitudinem non secundum latitudinem: idq; eo, quia columna secundum latitudinem est curva, planum secundum longitudinem est rectum, curvum autem non correspondet recto.

RESPONDETUR. Dictum alibi spheram perfectam repugnare, consequenter repugnat dari & columnam perfectam: itando autem in principio adlato, columna non tangit planum secundum latitudinem, ita tamen ut rangat corpus, dicens latitudinem; consequenter non tangit corpus dicens indivisibilitatem latitudinis.

INSTAT. Quidquid sit an sit possibilis columna, v. g. perfecta, tamen omnis superficies, vel est plana, vel curva, vel partim plana, partim curva, ergo dantur in illa aliquæ particule planæ & aliæ curvæ, & quidem perfecte, nam tandem debet deveniri ad partes homogeneas, istæ ergo particule perfecte planæ, & perfecte curvæ, dum se tangunt, non possunt se tangere in superficie, alioqui superficies curva congrueret planæ, quod implicat, ergò se tangunt vel in puncto vel in linea.

RESPONDETUR. Supposito, quod non possit componi quantitas ex indivisibilibus, nec linea etiam poterit componi, & tamen linea columnæ perfectæ, tangens planum perfectum, deberet componi ex indivisibilibus, hoc ipso enim esset superficies, quia divisibilis in latum, adeoque non linea. Directè ad argumentum dici potest, negando dari ulla particulas perfecte curvas, quia illæ perfecte curvæ, deberent tangere planum perfectum in puncto, consequenter planum componeretur ex indivisibilibus & ipsa curvitas, cujus oppositum alibi probatur. Tenendo autem adlatum principium dici potest, quod particule perfecte planæ, & perfecte curvæ, non possint se tangere in superficie, hoc est secundum superficiem, tangant se tamen habendo superficiem, adeoque non ad exclusionem lati.

Objicit quintò idem. Præter tempus, quod solum est præsens ratione partis vel quasi partis, dari aliquid debet præsens ratione sui, sed nullum divisibile est præsens primo & ratione sui.

RESPONDETUR. In communibus principiis sufficit aliquid dari præsens in esse fluenti, quod autem est præsens in esse fluenti, non debet esse indivisibile. In nostris autem principiis in tempore Mathematicè spectato, seu in tempore secundum quod est in anima, datur Nunc indivisibile, in tempore autem Physicè spectato, datur Minimum motus cælorum, quod est præsens præsentialemine minima, quod tamen minimum, non est indivisibile. Vide alibi dicta.

Objicit sextò idem. Admissis indivisibilibus omnia optimè explicantur.

Primò explicantur Definitiones, continui & contigui, atq; eorum differentia.

RESPONDETUR. Etiam non admissis punctis terminativis distinctis, continua sunt quorum extrema sunt unum, hoc est quorum neutrum dicit negationem ulterioris extensionis, contigua autem sunt, quæ dicunt hanc negationem.

SECUNDÒ. Explicatur cur heterogenea etiam si intimè permisceantur cur non continentur?

RESPONDETUR. Non tantum ipsi termini, sed nec ipsæ substantiæ illorum corporum divisibilitatesq; permisceantur, ergo hæc impermixtio reduci non potest in terminos hos superadditos.

TERTIÒ explicatur differentia variorum contactuum, qui sunt contactus in puncto, in linea, in superficie.

RESPONDETUR. Contactus in puncto tantum, in linea tantum, in superficie tantum, nulli dantur; quia nec dantur puncta tantum, &c. hinc nec hæc explicari debent, quomodo fiant.

QUARTÒ. Explicatur rectè differentia contactus adequati & inadequati.

RESPONDETUR. Non admissis punctis superadditis rectè id explicatur, si enim nihil inter totum tactivum & tactum mediet, erit contactus adequatus, si aliquid mediatè possit vel mediet, erit contactus inadequatus.

DIFFICULTAS III.

Notantur Quedam.

NOTO primò. Aristotelem dicere quòd continuum sit, cujus partes copulantur termino communi, sed per hoc non intellexit puncta continuativa distincta realiter; cum non dicat Aristoteles copulari partes continui, termino communi distincto realiter, consequenter sufficit, ut supra dixi, salvare continuationem per continuationem formalitatem, & sicut quia in definitione hominis ponitur animal, non sequitur animal esse realiter quid superadditum, ita

† cc 3

nec